

Хоћу одмах на почетку да нагласим да ми се чини да често заборављамо шта се све у Србији издешавало за ових седам година, откада је Борис Тадић, победом над Томиславом Николићем у другом кругу председничких избора, 27. јуна 2004, преузео једини посао у земљи за који гласају сви бирачи. Важно је рећи да је председник државе човек којег смо сви ми, грађани и грађанке, изабрали.

Тај избор се десио нешто више од годину дана пошто је мучки убијен први председник прве демократски изабране Владе Србије. Догодио се у времену када је постојао провизоријум државне заједнице Србије и Црне Горе који нас је, чини ми се, много више вукао назад него напред. Такође, Тадић је изабран свега неколико месеци после погрома на Косову, марта 2004, а он је тада био министар одбране. То је био додатни ударац не само Србији и Србима, него и целом региону. Показало се у којој мери је овај наш регион у то време био нестабилан.

Тадић је био мање од три године председник када је дошло до једностраног проглашења независности Косова, коју су готово моментално признале неке од најзначајнијих земаља света, међу њима већина чланица ЕУ, које су од посебне важности за Србију. Битан моменат је и глобална економска криза, за коју неки кажу да је једна од највећих у модерној историји света и да се може мерити с оном с краја 20-их и почетка 30-их година прошлог века. Чињеница је да је Србија била изложена огромним траумама за ових седам година.

Шта је Борис Тадић успео да избегне? Избегао је неколико изузетно озбиљних опасности. Једна је била током прошле године, и нарочито после саветодавног мишљења Међународног суда правде у Хагу, када је могло да се деси да се заглибимо у потпуни безизлаз, да није дошло до промене става Србије у последњем тренутку, што је очигледно била његова одлука. Да нисмо направили заједничку резолуцију са 27 земаља чланица ЕУ, бојим се да бисмо се толико заглибили, да Србија заиста дуго не би могла да се покрене. Закочили бисмо се на томе да, због Косова које, као што знамо, од 1999. функционише као независни ентитет, изгубимо комплетну будућност.

Избегао је Тадић и нешто за шта га многи оптужују, а то је да су у овој земљи тајкуни превише моћни. Неспорно је да су моћни. Они су моћни и у другим земљама, пре свега у нашем региону. Оно што је он избегао јесте да дође до потпуне тајкунизације Србије, односно да ти људи преузму малтене комплетну моћ у Србији. Тако нешто се десило у многим земљама које нам нису превише далеке, неке емотивно, а неке и физички.

Успео је да избегне и јефтин популизам. У ситуацији кризе, за оног ко нема осећај одговорности најлакше је одабрати „бесплатан“ популизам, демагогију и обећања и мисао да они који долазе после њега треба да ваде кестење из ватре. Често занемарујемо значај избегавања клопке јефтиног популизма који, што можемо видети на примеру низа земаља, води у аутократију и озбиљно угрожавање пре свега политичког плурализма, а онда и свега што је основ владавине права и развоја демократије.

Свакако, ништа у Србији није идеално. Морамо да будемо свесни да и даље имамо слабе институције, слабу елиту, и то не само политичку него и интелектуалну и привредну, слабу средњу класу и политичку културу. У тој ситуацији сигурно је да је улога првог међу једнакима, а председник то јесте јер га сви грађани бирају и њима одговара, изузетно одговорна и врло значајна. Нико од нас није задовољан. У теорији, могло је много више да се постигне. Али, имајући у виду све трауме за које је можда у неким тренуцима и сам председник био одговоран, али које није сам изазвао, онда се на много сложенији начин може проценити који су његови доприноси за ових седам година. Верујем да ће то историја много свестраније и објективније да учини од нас.

(Данас)